

Münazarat'ta geçen: "Bağdat tarrarları gibi olmayınız." cümlesini açıklar mısınız?

"Suâl: "İnşaallah, tâliimiz varsa biz de göreceğiz. Bize tevekkül kâfi değil midir?"

"Cevap: Bîçare tâliinize siz de yardım etmelisiniz. Bağdat tarrarları gibi olmayınız. Sizin atâlet bahanesi olan şu teşebbüssüz tevekkülünüz, nizâm-ı esbâbı reddettiğinden, kâinatı tanzîm eden meşîete karşı temerrüd demektir. Şu tevekkül döner, nefsini nakzeder."(1)

İnsan çok çeşitli arzulara sahiptir. İçinde bulunduğu zaman dilimini taşarak o nimetlere bir an önce sahip olmak ümidi ile aceleci davranır.

Ayetin ifadesi ile, **"İnsan aceleci (bir tabiatta) yaratılmıştır."** (Enbiya, 21/37) Oysa acelecilik fitrî bir zaaf olarak kabul edilir. Çünkü acelecilik sıhhatli düşünmeye engeldir. Halbuki sağlıklı ve serinkanlı düşünemeyenler hedeflerine ulaşamaz ve çoğu kez de başladıkları noktaya tekrar dönerler.

Acelecilik, Allah'ın kâinatta uyguladığı en umumî sünneti olan tedrici hareket ilkesine de aykırıdır. Allah dünyadaki işlerin çoğunu belirli sebepler altında ve sırasıyla yaratmaktadır. Bunda insana yönelik önemli bir ders de vardır. Teenni ve dikkatle hareket etmeyenler, işlerin gerçekleşmesindeki sıralamayı ihmal ederler.

"Nasıl ki bir ekmeğin vücudu, tarla, harman, değirmen, fırına terettüp eder. Öyle de, tertib-i eşyada bir teennî-i hikmet vardır. Hırs sebebiyle, teennî ile hareket etmediği için, o tertipli eşyadaki mânevî basamakları müraat etmez; ya atlar, düşer veyahut bir basamağı noksan bırakır, maksada çıkamaz."(2)

Bağdat tarrarları, yani yankesicilerinin de en büyük emeli zenginlik ve mala kavuşmaktır. Ama bu amaca giden yankesicilik vesilesi hem haram hem de kainatın fitri esasına aykırıdır. Zenginliğin ve refahın yolu kainattaki sünnetullah denilen esasa muvafık hareket etmek ve şeriatın men ettiği gayrı meşru yollardan uzak durmaktır.

Hem de tevekkül güzel iken, onu görünüşte benzeri olan tembellik çirkindir. Siz de üzerinize düşeni yapın ki, gelecek nesil neticeye kolay ulaşsın.

Dipnotlar:

(1) bk. [Münazarat, Sualler ve Cevaplar](#)

(2) bk. [Mektubat, Yirmi İkinci Mektup](#)